

De taal des hemels en de taal der kerk.

Het bekende roepingsvisioen uit Jesaja 6 spreekt ons van kerkverlossing en van kerk-ellende.

Van kerkverlossing want er blijkt een unie van Troon en Tempel, de Kerk is tot haar uiterste grenzen bedekt met de slippers van Gods hermelijnen koningsmantel.

Maar ook van kerk-ellende hooren wij als wij ons gedwongen zien een vergelijking te trekken tusschen de taal des hemels en de taal der kerk.

Immers, wij krijgen hier een greep uit de conversatie der engelen, zij roepen tegen elkander de Heiligheid des Heeren uit. In één adem daarmee roemen zij het Godsbestuur over de aarde: de gansche aarde is van Zijn Heerlijkheid vol!

Alles in den hemel is ons zoo vreemd en ook deze beurtzang der hemelingen klinkt ons wonderlijk in de ooren. „Doorluchtige Engelen” zouden wij willen interrompeeren, „zingt van den hemel, daar kunt gij van medepraten. Wij zullen instemmen met uw lied: de gansche hemel is van Zijn Heerlijkheid vol! Dat is prachtig voor een refrain, dat sleept ons mee, dat is om telkens en telkens weer als een zoete troost te herhalen: De gansche hemel is van Zijn Heerlijkheid vol! Dan zullen wij als droeve keurzang het lied aanheffen van het Verloren Paradijs: „Armzaalge Aard, verblijf van leed en rampen, wij zijn u moe!”

Maar de engelen zingen anders! Uit de vaste bogen schalt hun extatische jubel: de gansche aarde is van Zijn Heerlijkheid vol!

Die engelen ook, zij maken ons heelemaal in de war! Wij zijn, hoog en laag, theologen, semi-theologen, kwart-theologen, druk bezig met wat wij noemen de theodicee, de rechtvaardiging van de Godsregering. Wij zuchten er wel eens bij: God maakt het ons niet gemakkelijk! Die besluiten van den Eeuwigen Souverein en de raadselen van het Godsbestuur, hoe kom je er uit! Modernen hebben het makkelijk: die zeggen maar: er is geen priester die Hem verklaart! Maar zoo gemakkelijk maken wij er ons niet af! Dies staan wij in een catechisatielokaal voor jongens met hun critische vragen en voor meisjes, die hun aandacht ergens anders hebben. Of wij staan op de preekstoel, voor het kathedertje van een evangelisatie-lokaal of wat wel het ergste is, wij zitten bij een ziekbed of staan aan een geopend graf. Wij zeggen zoo ongeveer dit: God laat Zich hier op aarde wel van Zijn slechtsten kant kennen, maar straks ziet gij het alles wel beter: de gansche hemel is van Zijn Heerlijkheid vol!

Er zijn van die kranen, die het ver in de theodicee brengen, excellentie advocaten van God, apologeten met een sterretje! Deze dienen vooral christelijke kringen en personen met hun uitstekende belooften, wij denken hen verrukt na en stamelen: die was goed!

Eens had God geen apologeten, maar Hij had profeten! Dat waren mannen, die de Heere zoo stil maakte, dat zij den hemelschen beurtzang der engelen konden hooren. En met Jesaja hebben zij de wereldbeschouwing der engelen hooren bruisen als een stroom door al de bogen: de gansche aarde is van Zijn Heerlijkheid vol!

Toen Jesaja dit hoorde is hij in de schuld gekomen. Hij heeft toen gezegd: ik ben verloren, want ik ben een mensch met onreine lippen. Ik heb heel andere woorden over Gods Wereldbestuur gesproken, al mijn preeken en mijn meditaties klagen mij aan in dezen voorhof Gods. Ik sidder voor de conversatie der vromen, ik huiver voor de taal der kerk!

Doch zijn mond wordt geheiligd tot den dienst Gods. Het beeld is scherp! Lippen, die uiterst gevoelige lippen, worden uitgebrand met een kool van het altaar. Zoo gereinigd wordt ook zijn mond van des Heeren Heerlijkheid vol. Van zijn lippen berst het: Zie, hier ben ik, zend mij heen!

De man, wiens ooren geopend zijn, wordt daarop gezonden om te sluiten, ooren te sluiten en harten te sluiten! Het evangelie, waarmee de menschen gespeculeerd hebben op de markt der aandoeningen, de Heiligheid Gods die zij vermenscheijkt hebben, beredeneerd en goedgepraat, zal voor hen verborgen worden! Omdat voor hen de aarde niet vol was geweest van Gods heerlijkheid, maar van hun ziels-heerlijkheid!

Totdat het heilige zaad weer zou gaan belijden: de gansche aarde is van Zijn Heerlijkheid vol! En wij? De Zoon des menschen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?

N. B.

MEN LETTE OP DE LAATSTE MEDEDEELING. De N.S.B.-ers hebben indertijd moord en brand geroepen, toen ondergeteekende meermalen in een kerkgebouw, midden in de week, als er geen kerkdienst was, de beginselen der N.S.B. besprak. Dat was ontheiliging van deze gewijde plek; een onbeschaamdheid, die men alleen van neogereformeerde en antirevolutionaire zijde kon verwachten; Gods volk zou zich van dergelijke schanden afkeeren; en als de N.S.B. de macht maar eenmaal kreeg, zouden zulke droeve ontwijdingen van heilige plaatsen wel verboden worden. En kijk, nu moet men blijkbaar de N.S.B.-ers zelf in toom houden, op een Zondagavond, als er wel in de kerken dienst is, en als niet (direct) over de beginselen eener politieke partij, maar over den Zoon des menschen, die als de slang in de woestijn verhoogd worden moet, gesproken wordt in... een „heilige” plaats, zijnde het kerkgebouw der Doopsgezinde Gemeente.

Men zou Dr. v. d. Vaart Smit willen vragen, of hij ook in den dienst der Gereformeerde Kerk op den eersten Kerstdag het gevaar ducht, dat men dáár „aan eenig staatkundig streven”, „uitdrukking” geven zal? Hij zal wel zeggen: neen. Maar waartoe dient tegen dit gevaar (b.v. van het uitstrekken der hand tot den houze-groot) dan wel te worden gewaarschuwd in een „dienst” van dit „Door Nood Gedwongen” Comité? Zijn de heeren en dames nu bang voor communisten? Of voor nationaal-socialisten? Moet men de „dringende” waarschuwing verklaren uit angst, dat een spreker als N.S.B.-type zal worden aangezien, terwijl hij het niet meer is, (men weet niet precies meer, wie al of niet den heer Mussert een dankbrief zendt), of nog niet is, of niet openlijk is? Of vermoedt men, om welke reden dan ook, dat de samenkomsten speciaal N.S.B.-ers zullen trekken, maar wil men liever niet, dat dit in de gaten loopt? Is het Comité zelf zoo samengesteld, dat de sprekers in bepaald licht gezien dreigen te worden? En zoo ja, welke gegronde reden heeft men dan om te onderstellen, dat speciaal de N.S.B.-ers zich voor de „diensten” dezes Comité's zullen interesseeren? Als de kerk evangeliseert, heeft zij zulk een „DRINGEND” verzoek heusch niet nodig. Hoe zit dat toch alles?

Het zijn vragen, die wij stellen mogen. De tijden zijn te ernstig, dan dat men een directeur van een christelijk persbureau, tevens „gereformeerd predikant”, zoo maar in het openbaar zoo zou kunnen zien optreden, zonder dat men weet, namens wie hij „profeteert”. Tot het profeteeren behoort klaarheid. Voorloopig zie ik het nog zoo, dat het evangelie van Christus Jezus hier niet gediend, maar weerstaan wordt. Paulus in Philippí wist ook bijzonder goed, welke „aanbevelingen” van het Evangelie funest waren voor zijn loop. (Hand. 16: 18, 19). En wij zijn in het jaar der Kuiperherdenking en der gebeden voor slachtoffers van het nationaal-socialisme.

Gods Woord of menselijke willekeur maaistaf voor het kerkelijke handelen?

In „De Standaard” van 16 October j.l. stond dit droeve bericht:

„Ter jongste vergadering van de classis Almelo der Geref. Kerken kwam ter tafel een bezwaarschrift van een aantal lidmaten van de Kerk van Almelo tegen de handeling van den kerkeraad aldaar, in betrekking tot het stellen van candidaten voor de verkiezing van ambtsdragers, waarbij geen lidmaten candidaat waren gesteld, die tegen het zingen van gezangen in de godsdienst oefeningen zijn.

De classis deed de volgende uitspraak:

„De classis enz., gelezen het bezwaarschrift en gehoord de toelichting van den kerkeraad van Almelo, overwegende:

1e. dat het niet juist is, dat de kerkeraad zou besluten hebben „dat voor het ambt niet in aanmerking komen die leden der gemeente, die niet instemmen met de invoering der nieuwe gezangen”;

2e. dat de kerkeraad het niet wenschelijk heeft geoordeeld, dat in de rij der ambtsdragers broeders plaatsnemen, die het kerkeraadsbesluit van 5 Juli 1934, om in overeenstemming met de besluiten van de Generale Synode van Middelburg (1933) de nieuw-vastgestelde gezangen te laten zingen, niet zouden helpen uitvoeren en daarvan blijk geven in het midden der gemeente;

3e. dat op grond van art. 31 K.O. de kerken geroepen zijn, zich niet wijsheid te voegen naar de besluiten van de Generale Synode om de nieuw-vastgestelde gezangen te zingen, en dat dit met name voor de ambtsdragers gewenscht moet geoordeeld worden;

is van oordeel, dat het kerkeraadsbesluit van Almelo, om dienovereenkomstig ook bij de nominatie te handelen, in de lijn ligt van de besluiten van de Generale Synodes van 1933 en 1936;

en besluit het bezwaarschrift af te wijzen.”

Opmerkelijk is in deze classis-uitspraak reeds zijne innerlijke tegenstrijdigheid. In hare eerste overweging ontkent zij, wat zij in haar oordeel als feit erkent. Eerst zegt zij, dat de kerkeraad te Almelo niet zoodanig besluit genomen heeft, maar daarna in haar oordeel, dat dit toch wel metterdaad het geval is. De oplossing zit natuurlijk hierin, dat het bedoelde bezwaarschrift zoowel het feit van dergelijk kerkeraadsbesluit, als den zakelijke inhoud, wel juist heeft aangegeven, maar dien inhoud niet precies in de bewoordingen van dit besluit.

Maar dat is de groote zaak niet.

Hier is een kerkeraad, die iets wenschelijk oordeelt, en daarnaar handelt bij de nominatie van ambtsdragers, om die en die hem ongewenschte mannen van die nominatie en mogelijke ambtsbediening te weren tot

eere van eigen besluit. Hij vraagt niet naar Gods Woord en Zijn eischen voor ambtsbediening en dus ook voor nominatie, noch naar het welzijn der gemeente, maar naar wat hem zelve wenschelijk voorkomt, en de eere van eigen besluit handhaven kan.

En hier is eene classisvergadering, die zulk besluiten en handelen goedkeurt en in de lijn van de besluiten van de Generale Synodes van 1933 en 1936 verklaart te liggen.

Deze Synodes zouden blijkbaar volgens dezen kerkeraad en deze classis voorgeschreven hebben, dat die nieuw-vastgestelde gezangen in elke gemeente moeten gezongen worden, zoodat wie dat niet doet, voor mogelijke ambtskeus en ambtsbediening niet genomineerd kan worden. En zonder nader onderzoek handelen zij maar naar die voorstelling en geven zij maar hare uitspraak. Zij bedenken niet, dat die Synodes dat niet hebben kunnen voorschrijven, om maar niet te spreken van niet-mogen, en dat zij dat ook niet metterdaad gedaan hebben, en dat zulk handelen van den kerkeraad te Almelo en zulk oordeelen van de classis Almelo in het geheel niet ligt „in de lijn van de besluiten van de Generale Synodes van 1933 en 1936”.

Want wat heeft de Synode van 1933 bepaald?

„In de kerken zullen gezongen worden de 150 Psalmen, alsmede de „Eenige Gezangen”, zooals die zijn gehandhaafd en vastgesteld voor kerkelijk gebruik door de Synode van Middelburg in 1933”, art. 191. Wat beteekent nu dit „zullen”? Heeft dat den zin van onverbiddelijk voorschrijven, bevelen wat moet geschieden, en niet mag worden nagelaten? Zoo ja, dan heeft deze Synode ook aldus voorgeschreven, dat al de 150 Psalmen moeten gezongen worden bij de gemeentelijke samenkomsten. Neemt iemand dat aan, wat iemand dit „zullen” zoo op ten aanzien van de 150 Psalmen? En zoo neen, kan het dan zulken zin wel hebben met betrekking tot deze gezangen? Dat is immers uitgesloten. Anders had deze Synode ook noodzakelijk vele andere besluiten moeten nemen, rakende den tijd, binnen welken dat geschieden moest, n.l. waarin deze 150 Psalmen en deze gezangen alle minstens eenmaal gezongen moesten zijn, en of dat gold van alle verzen, of niet, hoe het moest gaan bij controle en bij nalatigheid. Men kan zien, zulk eene opvatting van dit „zullen” is absurd.

Wel is waar, dat deze Synode met de formulering van dit „zullen” niet zeer gelukkig is geweest. Doch zulk eene betekenis van absoluut voorschrijven blijkt zij toch er niet mee bedoeld te kunnen hebben.

Daarbij heeft de Synode van 1936 zich ook hiermede bezig gehouden en er eene uitspraak over gegeven. Zij zeide, dat die bepaalde gezangen „in de kerken zullen gezongen worden, zooals dat ook tevoren met de „Eenige Gezangen” in de kerken het gebruik is geweest, zoodat het gebruik der psalmen en gezangen is overgelaten aan den voorganger in de openbare godsdienst oefeningen, die geacht mag worden met wijsheid en zoo noodig in overleg met den kerkeraad, dat gebruik te regelen”, art. 34. En het rapport, dat tot dit voorstel, hetwelk Synodebesluit werd, leidde, ontkent zelfs, dat dit „zullen” eene andere betekenis zou hebben dan het „zullen alleen” der oude redactie.

Van zoodanig voorschrijven om deze gezangen te moeten zingen, is dus noch bij de Synode van 1933, noch bij die van 1936, sprake.

Maar daarbij komt, dat de Synode van 1936 nog meer heeft gezegd. Zij heeft het voorstel harer Commissie als besluit aangenomen, hetwelk luidt: „dat de synode voor- en tegenstanders van het gebruik der gezangen ernstig vermaant de broeders en zusters wederzijds niet te kwetsen door onnoodig harde woorden, maar veel meer elkaar in liefde te zoeken”, art. 114.

Doch de kerkeraad te Almelo rekent niet met deze vermaning. Moge hij al geen harde woorden gebruiken, hij kwetst of krenkt de tegenstanders nog veel erger dan door harde woorden: hij verklaart en behandelt hen als onwaardig en ongeschikt om voor ambtskeus ook maar genoemd te worden. En zulk handelen keurt de classis Almelo goed en verklaart zij te liggen in de lijn van de besluiten der Synodes van 1933 en 1936!

Ook heeft de Synode van 1936 nog in datzelfde artikel 114 als besluit aangenomen: „dat de synode de bezwaarde broeders en zusters ernstig opwekt om de vrijheid der kerk in middelmatige dingen te erkennen...” Maar blijkbaar weten kerkeraad van Almelo en classis Almelo van het zingen dezer gezangen als een middelmatig ding niet af, want deze kerkeraad acht, wie deze gezangen niet zingt, onwaardig en ongeschikt om voor nominatie tot ambtsdrager in aanmerking te kunnen komen. En deze classis oordeelt dat in orde. O middelmatige dingen!

Zoo gaat het al verder, wanneer menselijke willekeur tot regel van handelen in het kerkelijke wordt verheven, en handhaving van eigen hoogheid en eere van besluiten wordt gezocht, in plaats dat er is het vragen en handelen alleen naar Gods Woord.

Niemand heeft wel ooit bewezen, dat Gods Woord eischt, dat deze gezangen in den eeredienst moeten gezongen worden.

Niemand heeft dat ook maar beproefd.

Maar men heeft het zich gemakkelijk gemaakt, door den bewijslast van zich af te wentelen en de zaak om te keeren, en bewijs van verbod te eischen, en zoo zich den weg van handelen naar eigen believen vrij gemaakt.

En nu gaat een kerkeraad verder, en eene classis steunt hem daarin. En naar de besluiten der Synodes van 1933 en 1936 vraagt men niet in ernst, ofschoon men zich daarop beroept.

Aldus stelt men een beginsel in werking, dat bij doorwerking en consequentie verdere gevolgen moet hebben.

(Zie vervolg op blz. 28.)

gebruikt worden.
ling met aa

inden. Sprekend
aan Dr. Kuyper
algemeene gena
anctioneert”, zeg
te zijn oorspron
ke genadeverbond
t het toch veel
een verbond de
oor God gesloten
eyselen” (III 198)
het is. We vragen
derd zijn, indies
gepopulariseere
thans met des
voorsla, voortaa
digheid”. Wat is
éene begrip er in
sd?

o naar nog niet
K. S.

ng” geven „aan

, dat de zinspreuk
t valt op, hoevel
kaarten worden
ng van het sece
t 91, Den Haag

niet leven”.
t Comité „Terug
zijde) wordt uit
tariaat en u ont

Dosterbaan, Mevr.

t vindt men dan

Kerkgebouw der
ant 8, Den Haag
uur.

W. Ekerling, Ned.
er 1937: Ds H. L.
turnerend; 24 Oc
loopsgezind Predi
Boissevain, Ned.
ber 1937: Ds Mr.
d, te Amsterdam;
verkerk, Ev. Luth.
1937, Kerstavond:
meerd Predikant;
Dr W. Th. Boisse

r mij liggende —
eld van het Comité
te steunen” met
(drage); het bedrag
366, ten name van
aïnen.

ader zekere signa
haar naar voren
dit verband komt

Vaart Smit, wiens
en leider van een
aken is, in dit ge
avond”. Uit wél

„gedwongen” zijn
in den vooravond
hap door de kerk
or de vervolgende

weld zuchten?
terker ons te inte
it op de gedrukte

iet „diensten”
waarin op Zon

W. Ekerling, Ned.
niet vanwege den

e Gemeente, doch
en” Comité is op

avonds om 7 uur
dienst in de Her

orneerde Kerk, of
et kerkgebouw der

halen). Op dit ge
okst Joh. 3: 14, 15

ezang 232: 1, 3, en
hierzijde leest men

EN.

urbeid en onze bij
U beleeft verzocht

en toe te zenden
91.

ij den uitgang een
aar vermogen want

elie” heeft voor de
d geld nodig.

a ons Secretariaat,
matig bericht over
het Evangelie” te

verzocht in de Kerk
te geven aan eenig